

نوروز

نماد شگفتن

انتشارات هلال دانا

تألیف: منصور هرنگی

سرشناسه: هرنجی، منصور، ۱۳۴۱

عنوان: نوروز نماد شکفتن

نام پدیدآور: تالیف منصور هرنجی.

مشخصات نشر: چالوس: نشر ساحل دریا، ۱۳۹۱.

مشخصات ظاهری: ۸۴ص؛ ۱۹/۵×۹ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۳۱۵۱-۶-۱

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: نوروز -- ایران -- آداب و رسوم

موضوع: جشن‌ها -- ایران

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۴۸۷۴/۲-ه۴ GT

رده‌بندی دیویی: ۳۹۴/۲۶۹۵۵

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۸۳۴۵۳

نوروز، نماد شکفتن

منصور هرنجی

جلد: محمدعلی مشایخی

صفحات: ۸۴ / نا زیدی / آتلیه کامپیوتر مرکزی

تایپ: رضا عرفانی

ریت چاپ: سفت ماه ۱۳۹۱

ریت چاپ: سفت ماه ۱۳۹۱

قیمت: ۴۰۰ ریال

چاپ و تصانیف: نیما بار

حق چاپ برای ناشر و مؤلف محفوظ است. این کتاب به سرمایه‌ی

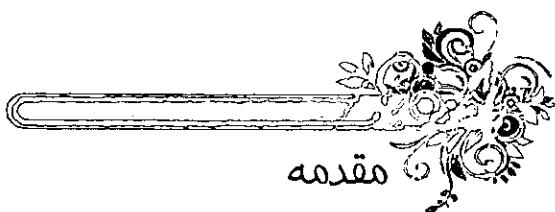
شهرداری شهرستان چالوس به چاپ رسید.

نشانی ناشر: چالوس، بلوار تنکابن، خیابان تنکابن، خیابان شهید

پورمرادی، شهرک موسویان

تلفن: ۰۹۱۱-۹۹۱۲۷۳۹ / تلفکس: ۰۹۱۱-۲۵۳۹۳۳

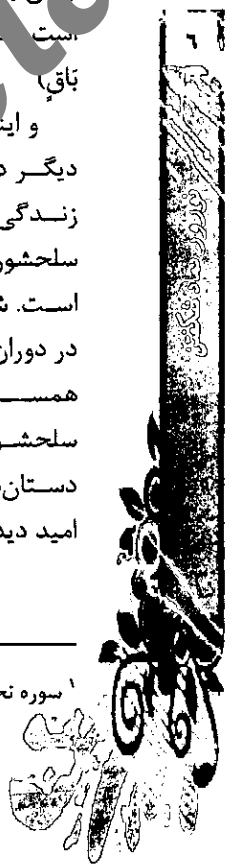

آنند که به همه‌های قوام یافته گیاهان در دل
خاک در همدیگر سال‌ها سال خود با مادر صبور
و فرمانبر خود (پدر) این گهواره‌ی حیات بشری،
خود را برای دریافت وام‌گذاشت، به سفارش خالق
هستی آماده می‌سازند و تعامل زیبا و چرخشی
بیاد ماندنی، زمین این سرزمین و شمس در
حرکت انتقالی و وضعی خود را به طبیعت قرار
می‌گیرد که گیاهان از بیرون و درون، با هم در زمین
در یک هماهنگی زیبا و نقش‌آفرین به هم
خداوند زیبایی‌ها، برای خلق اثری ماندگار، آرام را
سر از خاک در آورده و یا جوانه‌هایی بر سر شاخه‌ها
رستن آغاز نموده و تبدیل به غنچه و گل شده و
باعث شکفتن دل‌های بهاری در دل بهار می‌شوند.
بهار که می‌آید، نتیجه و ثمره‌ی یک عمر
تسبیح و تقدیس طبیعت، بر عبودیت خداوند خالق
بی‌بدیل و یکتا و بی‌همتا آشکار می‌گردد.

بهار راه ماندگاری و استواری را می‌آموزد. بهار
مسیر صاف و جاده شفاف منتهی به مقصد را برای
اهل خرد و اندیشه مهیا می‌سازد و بهار ایرانی
سال‌هاست که به بهار لاله و شقایق مبدل و مزین
شده است و ایران اسلامی به یمن و برکت
خون‌های پاک شهدای این مرز و بوم و تدبیر امام
شهداء این عبد صالح خداوند توانست راز ماندگاری
را با عقیده به اسلام ناب محمدی* به جهانیان
عرضه نماید.

اگر ثمرات گیاهان به سال و ماه و یا به روز
میانجامد، ثمرات عمل صالح مردان صالح و با
ایمان به خدا دیگر سال نمی‌شناسد تا جهان باقی
است. «وَمَا يَنْفَعُكُمْ إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ» (مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَعُكُمْ إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ
باقی)

و اینک به خرد را بعد برای روزی نو و نوروزی
دیگر در سرزمین بهارها مهیا کنیم، در شهری
زندگی می‌کنیم که خوارات شیرینی از اعزام
سلحشوران جبهه‌های مرد باطل را داشته
است. شهری که هر روز بهاری بود، شهری که
در دوران «بناوای کاروان»، «سکندران»، مادران،
همسران، خواهران، برادران و فرزندان این
سلحشوران ولایتمدار بر رخسارشان رقص و سرود و
دستان‌شان به قصد رضایت بلند و آغوش‌شان به
امید دیدار مجدد باز بوده است.

چالوس شهری است که سنگفرش کوچه کوچه‌های آن جای پای رزمندگانی است که از شهر ما و استان‌های همجوار به جبهه‌های دفاع از مقدسات و اصول این انقلاب اعزام شده‌اند، پس این شهر و این خاک، مقدس است و بی دلیل نیست که رهبر معظم، فرزانه، اندیشمند و ذخیره الهی در سفری که به این شهر داشته‌اند، فرمودند:

«چالوس قدمگاه بیش از ۲۱ هزار شهید

است و مازندران و گیلان و مازندران است»

سال‌هاست که در ایام نوروز به همت و برنامه‌ریزی کمیسیون فرهنگی و اجتماعی شورای اسلامی شهر با همکاری شهرداری چالوس مراسم نشاط‌آفرین و طرح مسابقه جشنواره هفت‌سین در فضایی آرام و مملو از زیبایی با مشارکت شرکت‌کنندگان در این مطلب از خردسالان تا بزرگسالان، انفرادی تا جمعی و خانوادگی با برنامه‌های متنوع و با گوایزی افتخاربرگزار می‌گردد، لذا در تلاشیم که به هیأتی برای قداست قدوم رزمندگان پاک‌سرشت و شهیدان والامقام و ایشارگران و جانبازان و رزمندگان نامور و شهروندان متدین و فهیم شهرستان چالوس نمایم، و اینک این کتاب که به قلم استاد پژوهشگر گرامی "آقای منصور هرنجی" به نام «نوروز نماد شکفتن» که به پیشنهاد کمیسیون فرهنگی شورای اسلامی و شهرداری جمع‌آوری و نگاشته شده، ضمن تشکر از ایشان، جا دارد برای ارواح بلند و پاک شهداء و امام شهداء علو درجات و

برای جانبازان و خادمین به ملت، سلامتی و
تندرستی، عزّت و امنیت و آرامش ایران اسلامی در
سایه سار ولایت حضرت بقیة الله عجل الله تعالی
فرجه الشریف و پیروی از رهنمودهای رهبر معظم
انقلاب امام خامنه‌ای از خداوند متعال درخواست
نموده و سال نو را به یکایک همشهریان و
هموطنان عزیز و میهمانان گرامی تبریک عرض
نماییم.

اَللّٰهُمَّ وَفِّقْنَا لِمَا تُحِبُّ وَ تَرْضٰی

ایوب صالحی شهردار چالوس

۱۳۹۱/۱۲/۲۵

فهرست مطالب

بخش اول: کلیات	۱۵
الف - معنانشناسی لغوی	۱۷
ب - معنانشناسی اصطلاحی	۱۹
ج - زمان نوروز	۲۱
د - گسترده جغرافیایی نوروز	۲۱
بخش دوم: تاریخچه‌ی پیدایش نوروز	۲۳
الف - شاه اسطوره‌ای و افسانه‌ای	۲۵
ب - نگاه تاریخی نوروز	۲۹
بخش سوم: نوروز در اشعار فارسی	۳۳
بخش چهارم: روز از منظر اسلام	۴۵
عید نوروز از نگاه اسلام	۴۹
بخش پنجم: آیین و آداب جشن نوروز	۵۳
الف - آداب و آیین من از عید نوروز	۵۵
۱- خانه‌تکانی و نظافت	۵۵
۲- سبزه کاشتن	۵۷
۳- چهارشنبه‌سوری	۵۸
فلسفه پیدایش چهارشنبه‌سوری	۶۰
مراسم متنوع چهارشنبه‌سوری	۶۱
چهارشنبه‌سوری در مناطق ایران	۶۲
۴- جشن مردگان	۶۳
۵- جشن نیکوکاری (احسان به فقرا)	۶۴
۶- نوروزخوانی	۶۵
ب - آیین و آداب عید نوروز	۶۶
۱- سفره‌ی هفت‌سین	۶۶

۶۷	مصادیق سفره‌ی هفت‌سین
۶۹	فلسفه‌ی وجودی سفره‌ی هفت‌سین
۷۰	۲- آداب تحویل سال
۷۳	۳- حاجی فیروز
۷۴	۴- مسابقات ورزشی
۷۴	۵- دید و بازدیدها
۷۶	۶- بهی نوروزی
۷۶	۷- آداب کار و پستال‌ها (پیام‌ها)
۷۷	۸- بهی نوروزی
۷۹	۸- جشن سبزه‌پوش (بدرقه‌ی نوروز)
۸۱	۹- چهاردهم فروردین
۸۱	۱۰- باورهای عامیانه
۸۲	جهات منفی نوروز
۸۴	حرف آخر

ارزشمندترین و کهن‌ترین عید ملی ایرانیان، نوروز است؛ که پیشینه‌ای چند هزار ساله دارد. همگامی جشن نوروز با فصل بهار، اولین ماه بهار، تقارن مبارکی است که به اعتبار و اهمیت این رسم دیرینه می‌افزاید.

نوروز میراث ارزشمند نیاکان، فرهنگ‌پرور ماست که به معنای روز نو است. روزی که بهار باز آفریده می‌شود؛ روز رویش مجدد طبیعت، روز سبز شدن، روز استشمام عطر ماندن و بقاست.

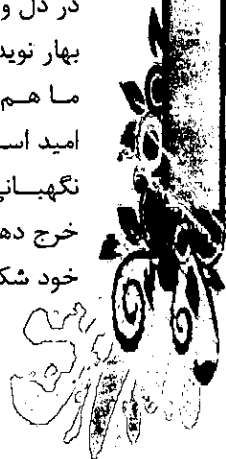
نوروز، مَبَشِّر شکوفایی و رویش، نماد شادمانی، طلوع و ظهور شکوفاست.

نوروز، روز تحول و دگرگونی است، و برای همگان پیام دارد؛ پیام دوباره زنده شدن، پیام معاد، پیام غبارروبی دل، پیام تحول در افکار و رفتار، پیام تفکر و تدبیر، پیام از خود رستن و به خدا پیوستن.

نوروز، فروردین طبیعت و جانهاست. بهار ایمان و طراوت و اندیشه است. روز شکوفایی، شکوفه‌های بیداری، آگاهی، اراده و تصمیم‌هاست.

نوروز، روز انقلاب است. در این انقلاب باید بکوشیم که چهره‌ی جانمان شاداب‌تر گردد و رویش خیر و فلاح بر ساقه‌ی وجودمان، امروز را بهتر از دیروز نموده و تلاش کنیم هر زمان ما نوروز گردد و در روزهای ما انقلابی اساسی پدید آید. اگر نوروز، طبیعت نو می‌شود، ما چرا نو نشویم. نباید این عید را محصور در عید باستانی نماییم، باید این عید را، در درون خویش عید به وجود آوریم و دل را از خانه‌تکانی کنیم. باید در کنار تحویل سال، عهد تحول حال هم بود. و با عوض شدن تقویم، اخلاق و رفتار را هم عوض کنیم. حیف و صد حیف که سال عوض شود ولی ما عوض نشویم.

در آغاز بهار شادابی و طراوت فروردین، چهره‌ی طبیعت متحول و خرم می‌شود و درختان و صحرا لباس سبز رویش و حرکت می‌کنند، بجاست ما نیز با طهارت جان و طراوت روح و تحول اخلاق، در دل و فکر خویش بهار معنوی بیافرینیم. وقتی بهار نوید بخش حیاتی دیگر به دامن طبیعت است ما هم باید بهاری نو در درون خود ایجاد نماییم. امید است ما هم از سر صدق و صفا به حراست نگرهبانی از بهار طبیعت بیرون و درون همت به خرج دهیم و لبخندهای شادی را به لبان طبیعت و خود شکوفا کنیم.

آری با رسیدن بهار، طبیعت ردای سبز بر تن می‌کند، چکاوکها، هزار دستان، قمریان، نغمه‌ها و سرودهای فرح‌بخش و تازه سر می‌دهند و انسان‌ها را به مهرورزی، گرده‌گشایی و همگرایی فرا می‌خوانند. بهار پیام‌آور عشق و رویش و موسم سرور و آشتی است؛ و به همین جهت است که با آمدنش دل‌ها سرشاری از سرور و جان‌ها سرشار از معرفت می‌گردد. بهار یادآور تعادل در طبیعت و طبیعت با دیدن بهار، رحمت و محبت خداوند را یاد می‌آوریم.

روز بهار، روز پررنگ و رنگار شدن طبیعت،

روز ساکاف و شدن زمین،

روز سبزه بهار است،

روز بیرون آمدن خفاها از خاک،

روز درخشش گل‌ها و رسیدن،

روز نسیم بهاران،

روز نوید رساخیز طبیعت،

روز شکوه خلاقیت،

روز جوانه زدن حیات،

روز جشن تولد طبیعت است.

همه ساله با فرا رسیدن زمستان فروغ زندگی از

سیمای طبیعت رخت می‌پندد و افسردگی

پژمردگی جای آن را می‌گیرد. و طبیعت به شکل

موجودی بی‌جان و افسرده دمیده می‌شود و

طبیعت لباس حیات بر تن می‌کند و این‌گونه است

که رستاخیز انسان و جهان با پیدایش بهار به

تماشا گذاشته می‌شود و از همین رهگذر است که

پیامبر اکرم* فرمود: «هروقت بهار را دیدید بسیار
از قیامت یاد کنید.»

نوروز که رستاخیز طبیعت است، برای ما باید
پیام آور تحول و تازگی باشد و ما را به تأملی دوباره
در خویشتن فراخواند و باید آن را تولدی برای فردا
دانست.

سرود زندگی سرکن
لباس سروری برکن
بنه از سر کلاس یاس و نومیدی
به حکم زندگی طی کن
ریق عشق و اندیشه
که تپش پینی است اندیشه
سپاس جهانگیرت
سال تان به
روزگار شیرین
عمرتان بلند
سعادت تان پاینده
مهرتان پایدار باد.

جا دارد از توجه و عنایت شهرداری و
شورای اسلامی شهرستان چرخش و جهمت چاپ
این اثر قدردانی نمایم.

والسلام

۱۳۹۰/۱۰/۱۹

منصور مهرنجی

